

**MAATALOUTTA OPPIMAAN
KOULUN ULKOPUOLELLE**
Kainuun ammattiopiston uudet
oppimisympäristöt

Kaisu Korhonen

Kehittämishankeraportti
Tammikuu 2009

JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) Korhonen Kaisu	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 22	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi Oppimaan koulun ulkopuolelle. Seppälän koulun uudet oppimisympäristöt.		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu,		
Työn ohjaaja(t) Vuortama-Räsänen Marja		
Toimeksiantaja(t) Kainuun ammattiopisto / Luonnonvara-ala		
Tiivistelmä <p>Kehittämishankkeen tavoitteena oli hakea Kainuun ammattiopiston luonnonvara-alan koulutukseen uusia mahdollisuuksia. Oppilaitoksessa todettiin, että koulutilan resurssit eivät riitä tarpeeksi monipuolisen ja opiskelijoita kiinnostavan oppimistavan tarjoamiseen nimenomaan jatkuvasti kehittyvän maatalousteknologian alalta. Kehittämishanketta suunniteltaessa päätettiin hyödyntää ympäröivän maaseudun hyvää tuntemusta, sekä hakea yhteistyökumppaneita sieltä. Ohjaavana ajatuksena oli myös löytää oppilaitokselle toimintatapoja, jotka antaisivat lisäarvoa opiskelijoiden valitessa opiskelupaikkaansa.</p> <p>Työskentely toteutettiin kymmenen opiskelijan ryhmän kanssa. Kotieläinten hoidon –opintokokonaisuuden osana ryhmä lähti opettajansa kanssa työskentelemään muutamaksi päiväksi lähiympäristössä sijaitseville mautiloille, joilla oli uudempaa ja erilaista tekniikkaa, kuin koulutilalla. Ryhmä jaettiin kahteen osaan, jolloin kerralla yhteistyötilalla oli aina viisi opiskelijaa. Tilalla osallistuttiin navetan normaaleihin päivittäisiin töihin. Yrittäjät myös kertoivat omasta yrityksestään ja omista toimintaperiaatteistaan.</p> <p>Työpäivät yrityksessä onnistuivat hyvin. Viiden nuoren ryhmä oli sopivan kokoinen uuteen yritykseen vietäväksi. Ryhmä oli tekniikasta hyvin kiinnostunut ja otti osaa yrityksen töihin hyvin oma-aloitteisesti. Keskustelu vierailujen jälkeen oli vilkasta. Yrittäjät suhtautuivat ryhmän tuloon tilalle myönteisesti. He olivat innokkaita kertomaan yrityksestään ja opastamaan nuoria navetan töissä. Oppilaitoksessa järjestelyt ryhmän jakamisessa kahteen osaan, sekä päiväruokailun käytännön järjestelyt eväperiaatteella onnistuivat hyvin.</p> <p>Ammatillisessa koulutuksessa oppilaitos ei pysty tarjoamaan opiskelijoille kaikkea alan tekniikkaa. Myös työssäoppimispaikat voivat valikoitua opiskelijan omien mielenkiinnon mukaan yksipuolisesti. Kokeilumme osoitti, että meneminen yrityksiin on mahdollista. Kokeilu osoitti myös, että yrittäjien suhtautuminen on myönteistä, kun ajankohta valitaan yhdessä heidän kanssaan. Jatkossa tulemme kehittämään yritysten kanssa järjestelmällistä yhteistyötä opetuksessa ja opetuksen suunnittelussa.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Oppimisympäristö, maatalousteknologia, luonnonvara-ala		
Muut tiedot		

Author(s) Korhonen Kaisu	Type of Publication Development project report	
	Pages 22	Language Finnish
	Confidential ☐ Until _____	
Title Learning outside of school. New environments for learning in Kainuu Vocational college.		
Degree Programme Vocational Teacher Education		
Tutor(s) Vuortama-Räsänen Marja		
Assigned by Kainuu Vocational College, Natural Recourses Sector		
Abstract The aim of development project was to find new possibilities for Kainuu Vocational College to arrange education of natural recourses. In school was found out, that the school farm has not enough resources to give wide experiences for students for example in technology of agriculture. Planning the development project was decided make use of good knowledge of landscape around the school. It was decided to make cooperation with farmers. Also, in school was thought, that new learning environments will bring more students. Working was put in practice with a group of ten students. They studied taking care of livestock, and it was thought, that going out of school could be part of that. They went out from the school farm with their teacher for some schooldays. The teacher has made an agreement with two foreign farms. On these farms, there was different and more new technology than school farm. The group was divided into two parts, so five students was good size for a group working in foreign farm. Students were working in farms in their normal tasks in cowsheds. Entrepreneurs told them things about their business. Working days in farms were successfully. The group of five students was very good size to go to foreign farms. The group was very interesting in technology and they took part of working very spontaneously. The conversation after visits was lively. The attitude of entrepreneurs was very positive. They were interested to tell about their own business. They got excited to guide students with working in their farm. In school it was easy to arrange group dividing and lunch for working days. In vocational education one school can not offer all technology of the trade. Also on-the-job learning places can be selected how students are choosing the one they like best. The experiment showed, that the attitude of entrepreneurs is positive, if timetables are made together. In future we will develop systematic cooperation in teaching and planning with farms.		
Keywords Learning environment, technology of agriculture, Natural Recourses Sector		
Miscellaneous		

1	KOULUTILAT ULOS KAAPISTA.....	2
2	ERILAISET OPPIMISYMPÄRISTÖT NUORTEN OPPIMISEN TUKEMISESSA	4
3	OPPIMISYMPÄRISTÖJEN KEHITTÄMINEN – ELINEHTO SEPPÄLÄLLE	6
3.1	Kustannukset	6
3.2	Kiinteistöjen omistussuhteet	6
3.3	Perusasioiden opettaminen	7
3.4	Teknologian nopea kehitys	8
3.5	Erlainen yrittäjä – erilaiset vaatimukset	10
4	UUSIEN OPPIMISYMPÄRISTÖJEN HAKEMINEN	12
4.1	Hyvät verkostot.....	12
4.2	Maatila Yksi.....	13
4.3	Maatila Kaksi.....	14
4.4	Toiminta opiskelijoiden kanssa	16
4.5	Työskentely Maatilalla Yksi	16
4.6	Työskentely Maatilalla Kaksi.....	18
4.7	Kokeilun onnistuminen	18
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	20
	LÄHTEET	21

1 KOULUTILAT ULOS KAAPISTA

Maatalousalan opetusta antavia oppilaitoksia ja niiden koulumaatiloja (jatkossa koulutilat) pidetään usein jotenkin erikoisina mautiloina. Ja ei välttämättä mitenkään esimerkillisinä mautiloina. Koska työt tehdään palkatun työvoiman ja oppilaiden toimesta, ei suoraa vertailua normaaliin yrittäjävetoiseen perheviljelmään voidakaan tehdä. Kuitenkin olisi pidettävä huoli siitä, että myös koulutilan toiminta olisi taloudellisesti järkevää, näin opiskelijat saavat perusteita omalle yritystoiminnalleen.

Koulutiloja arvostellaan myös perheviljelmiin nähden joko liian hienosta ja kalliisti rakennetusta opetusympäristöstä, tai vanhanaikaisesta teknologiasta ja jälkeenjääneisyydestä. Kummallekin arvostelulle löytyy perusteet. Jos tekniikka ja koneistus viehdään liian pitkälle, kärsii perusasioiden opetus. Jos taas koulutilalta puuttuu uusien tekniikka kokonaan, ei opiskelijoille tule mitään kokemusta siitä maailmasta, johon he valmistuttuaan sijoittuvat.

Kuva 1. Isoa ja pientä kalustoa Seppälässä

Koulutila ei voi ikuisesti sinitellä niiden kahden ääripään välissä. Koko ajan ei voi hankkia uutta ja uutta. Eikä voi myöskään jäädä täysin paikalleen. Vaihtoehtona sille, että meillä on kaikki se mitä me opiskelijoille tarjoamme omalla tontillamme, on yhteistyö eturivin maaseutu- ja koneyrity-

tysten kanssa. Yhteistoiminta myös lisää maatalousopetuksen läpinäkyvyyttä.

Opetushallituksella on niin sanottu Virtuaalikylä –projekti (www.virtuaalikyla.fi), jossa myös oma oppilaitokseni Kainuun ammattiotopisto on mukana. Tarkoitus on, että internetistä löytyy kaikkien koulutilojen toiminnasta kattava läpileikkaus, josta ulkopuolinen seuraaja voi jatkossa arvioida vaikkapa toiminnan taloudellisuutta ja ympäristöystävällisyyttä. Koulutilojen sivut ovat osittain vielä rakenteilla, ne muotoutuvat ja elävät osana opiskelijoiden kanssa työskentelyä.

2 ERILAISET OPPIMISYMPÄRISTÖT NUORTEN OPPIMISEN TUKEMISESSA

Oppimisympäristölle löytyy monia määritelmiä. Tampereen yliopiston verkkotutor sivuilla oppimisympäristö määritellään kokonaisvaltaiseksi toimintaympäristöksi, joka koostuu monesta eri tekijästä, kuten ympäristöstä, oppijoista, opettajista, erilaisista oppimisenäkemyksistä, erilaisista toimintamuodoista, oppimislähteistä ja välineistä ja tavoista käyttää näitä (Tampereen Yliopisto, verkkotutor). Helsingin ammattikorkeakoulun verkkokoulutuksen kehittämissuunnitelmassa käytetään lyhyempää määritelmää. Sen mukaan oppimisympäristö on yleisesti määriteltynä paikka, tila, yhteisö tai toimintakäytäntö, jonka tarkoituksena on edistää oppimista (<http://www.teli.stadia.fi/VAOK/>). Joensuun Yliopiston kasvatustieteen professori Jyri Manninen taas pitää oppimisympäristöajattelua vastakohtana opetussuunnitelmakeskeiselle ajattelulle, jossa opittava asia pilkotaan 45 minuutin pituisiin pätkiin kokonaisuuksien sijaan.

Yleisesti lähteiden mukaan erilaisten oppimisympäristöjen käyttäminen normaalin opettajakeskeisen tilanteen sijaan nähdään konstruktiivisen oppimiskäsityksen toteuttamisympäristönä. Konstruktionismi perustaa oppijan kokemukset uudesta asiasta hänen entiseen tieto- ja kokemuspohjaansa. Erilaiset oppimisympäristöt vaativat opiskelijoilta erilaisia asioita kuin luokkahuoneopetus. Opiskelija prosessoi itse uutta asiaa tietopohjaansa perustuen ja muodostaa uuden tiedon saamansa kokemuksen ja ohjauksen mukaan. Myös opettajan rooli konstruktiivisessa oppimisessä on pikemminkin organisoijan ja tukihenkilön rooli, etenkin jos oppimistapahtuma viedään pois perinteisestä luokkahuoneesta.

Kotieläinten hoidon opetussuunnitelman (Kainuun ammattiopisto, luonnonvara-ala, maatilatalouden koulutusohjelma, kotieläintenhoito 20ov, 2002) mukaan keskeinen sisältö opintokokonaisuudessa on kotieläimen ruokinta, kasvatusta ja terveydestä huolehtiminen, kotieläintalouden koneiden ja laitteiden käyttö ja päivittäishuolto, kotieläinrakennusten korjaus ja

kunnossapito, tuotannon suunnittelu, kannattavuuden seuranta ja tuotannon kirjanpito. Koko opintokokonaisuus pyritään viemään läpi soveltaen sitä koulutilan omaan karjaan ja sen eläinten tuotantoon. Jo koulun sisällä sovelletaan paljolti avoimen oppimisen käsitettä silloin, kun koulutilan tapahtumia käytetään oppimistapahtumissa hyväksi. Avoimessa oppimisjärjestelmässä opiskelija saa ohjausta ja tietoa tarvittaessa, mutta on itse vastuullisena toimijana (Tampereen Yliopisto, verkkotutor). Saman lähteen mukaan avoimessa oppimistapahtumassa opettajan rooli muuttuu asiantuntijasta monitaituriksi, jonka tehtävänä on luoda oppijoille mahdollisuus uusiin kokemuksiin.

Opetussuunnitelman tekniikkaan, rakennuksiin ja olosuhteisiin liittyvän osion kokemusten hankintaan eivät koulutilan ratkaisut enää riitä. Tietoa täytyy lähteä hakemaan erilaisista lähteistä ja esimerkeistä teoriapainotteisesti. Tai astua autoon ja käyttää ympäristön mahdollisuudet hyväksi.

3 OPPIMISYMPÄRISTÖJEN KEHITTÄMINEN – ELINEHTO SEPPÄLÄLLE

3.1 Kustannukset

Luonto- ja ympäristöalan kustannukset opiskelijaa kohden laskettuna ovat ammatillisen koulutuksen kustannusvertailussa kyseenalaisella johtopaikalla (Opetushallitus, Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän raportit, 2007). Luonnonvara-alan oppilaitoksia on liikaa, ja pudotuspeli muodossa tai toisessa on käynnissä. Ennusteen (Opetushallitus, Luonnonvara- ja ympäristöalan ammatillisen peruskoulutuksen kehittämisohjelma, 2005) mukaan maatalousalan aloittajatarve on 30 % pienempi nykytilanteeseen verrattuna, mutta kuitenkin kun huomioidaan maatalousväestön ikääntyminen, aloittajamäärä olisi syytä pitää ennallaan. Jo vuonna 1999 Opetushallituksen laatimassa Ammatillinen koulutus 2010 selvityksessä todetaan, että maatalousalan työvoiman tarve laskee, mutta poistuma alalla on suurempaa kuin muilla aloilla. Näin aloituspaikkoja ei tule vähentää suoraviivaisesti laskennallisen työvoimatarpeen mukaan. Näyttää myös siltä, että jos ei ehkä nyt nimenomaan maatalous alana, niin kuitenkin erilaiset eläimiin ja ehkä myös pehmeämpiin elämänarvoihin liittyvät alat ovat nousseet nuorten suosioon. Tämä näkyy meillä Kainuun ammattiopistossa tänä syksynä sillä tavoin, että maatalousalalla aloittajamäärä on kolminkertainen muutamaan edelliseen syksyyn verrattuna. Kiitos tietysti kuuluu nyt aloitetulle eläintenhoitaja koulutukselle.

3.2 Kiinteistöjen omistussuhteet

Kainuun ammattiopiston luonnonvara-alan yksikkö, Seppälä on 111 vuoden olemassaolonsa aikana nähnyt monenmoista koulutusta ja monenlaista nimeä. Seppälä nimenä on säilynyt aina, mutta virallinen oppilaitoksen nimi on muuttunut monta kertaa. Muuttunut on myös tilan ja rakennusten

omistaja, niin kuin koulutuksen järjestäjäkin. Kainuun ammattiopisto on osa Kainuun maakuntakuntayhtymää, näin koulutuksen järjestäjä tällä hetkellä on Kainuun maakunta. Kuitenkin muutosten myötä kiinteistöt jäivät Kajaanin kaupungin omistukseen, ja me olemme siellä vuokralaisena. Pelloista suurin osa on meidän, mutta rakennukset eivät.

Kun kaupungin rahapussilla kilpailevat vesiliikuntakeskuksen rakentaminen ja ala-asteen koulujen homeremontit, jää muutaman sadan opiskelijan työkenttä taka-alalle. Olemme teettäneet rakennuksille pieniä remontteja omalla kustannuksellamme, mutta esimerkiksi uutta robottinavetta meidän on luultavasti turha odottaa. Tavoitteenamme on kuitenkin tarjota opiskelijoille mahdollisemman monipuolinen ja nykyaikainen opetus.

3.3 Perusasioiden opettaminen

Koulutilalla, maatalouskoulussa, pitää pystyä opettamaan opiskelijoille perustyötavat. Koulutuksen jälkeen heidän on ymmärrettävä hygienian merkitys karjanhoitotyössä, ymmärrettävä kyseisen eläinlajin ruokinta, heidän on ymmärrettävä lypsyn fysiologia ja heidän on osattava käsitellä eläimiä (Opetussuunnitelma, maatalousalan perustutkinto, Kainuun ammattiopisto 2001). Olipa työskentelypaikassa millainen tekniikka tahansa, nuo perusasiat on osattava. Jos siellä missä he näitä perusasioita opettelevat, jää perustyö tekniikan hallitsemisen taakse, niitä ei opi. Lypsämistä tai muuta sujuvaa karjasuojatyöskentelyä ei opi, jos niihin ei tule rutiinia. Me pyrimme noiden rutiinien saavuttamiseen opiskelijoiden jatkuvasti pyöriivillä työvuoroilla. Navetassamme on käsityötä aika paljon, mutta se ei ole raskasta. Eläinten käyttäytyminen tulee opiskelijalle tutuksi eläinten parissa liikkuesssa.

Kuva 2. Juomakupin puhdistus koulutilan navetassa

Erilaiset tekniset ratkaisut ovat helppoja oppia, kun ymmärtää niiden takana olevan perustoiminnon, sen mitä ihmisen tekemää työtä tuo tai tuo systeemi on kehitetty korvaamaan ja auttamaan. Uutta tekniikkaa tulee eteen työssäoppimispaikoissa ja jatkossa työelämässä.

3.4 Teknologian nopea kehitys

Tekniikka menee nopeasti eteenpäin kaikilla aloilla, niin myös maataloudessa. Tulee uusia ratkaisuja ruokintaan ja rakenteisiin. Ihminen hakee koko ajan mahdollisuuksia keventää ja järkevöittää omaa työtään. Positiivista kehityksessä on se, että on huomattu eläimen hyvinvoinnin vaikuttavan paljon myös tuotokseen, ja näin uudet rakenne- ja pohjakuvaratkaisut ovat eläinten kannalta paljon mukavampia. Viisi- tai kymmenen vuotta sitten rakennettuihin navetoihin joudutaan jo hakemaan uusia ratkaisuja.

Yksi tekijä, joka panee karjanomistajat remontoimaan kohtalaisen uusia karjasuojia, on uusi eläinsuojelulaki (L 247/1996), joka tuli voimaan 1996. Laissa oli siirtymäaikoja, jotka täyttyivät vasta 2000 luvulla, näin lain kirjain on konkretisoitunut vasta tällä vuosikymmenellä. Viime keväänä otettiin Suomessakin käyttöön eläinten hyvinvoinnin tuki osana Euroopan yhteisön alueen tukijärjestelmää (Maaseutuvirasto, Maatalouden tukien haakuopas 2008, 101). Tuen saamisen edellyttämät toimenpiteet ovat tiu-

kemmat kuin eläinsuojelulaki, tuen tarkoituksena on parantaa tuotantoeläinten elinolosuhteita.

Kuva 3. Apila ja Laura nauttivat jaloittelusta ulkosalla

Maatalous on yrittäjälle elinkeino. Parempaan tuottavuuteen pyritään lisäämällä tuotannon tehokkuutta ja hakemalla kustannussäästöjä. Tuotteiden hinnankorotuksilla ei ole odotettavissa tulon lisäystä. Iso yksikkö tuo kustannussäästöjä yhtä tuotettua yksikköä kohden, mutta on syytä kyseenalaista tuotannon laajentaminen, jos ei tunne sen kaikkia vaikutuksia esimerkiksi omaan työmäärään ja eläinten hyvinvointiin.

Kun yksityisessäkin maatalousyrityksessä menetelmät ovat muutaman vuoden kuluttua jo edellistä aaltoa, näin käy myös koulutilalla. Meidän navettamme eläintilojen laajennus on valmistunut 1998. Samassa yhteydessä on vanhempaan osaan remontoitu lypsyasema ja nuoren karjan tilat. Navetta on tyypiltään niin sanottu kylmäpihatto, jossa aikuiset lehmät ja hiehot ovat miltei ulkolämpötilan mukaisissa olosuhteissa. Yksinkertaiset seinät tarjoavat tuulensuojan ja hyvin kuivitetut parret mukavan makuupaikan. Nuori karja, vasikat ja pienemmät hiehot, sekä poikivat lehmät asustavat lämpimällä puolella. Valmistuessaan pihattomme oli uudenikäinen ja siinä haetut edulliset pylväsrakenneratkaisut mielenkiintoisia. Kylmäpihatto ei kuitenkaan ollut Kainuussa mikään menestys, niitä val-

mistui vain puolenkymmentä. Samoihin aikoihin esimerkiksi Pohjois-Savoon niitä valmistui useampia.

Pihattomme tekniikka perustuu hyvin perusjuttuihin. Väkirehut lehmät saavat niin sanotuista kioskeista, säilörehu jaetaan ajettavalla vaunulla, parret ja karsinat puhdistetaan käsin, pihaton lantakäytävät traktorin etukuormaajalla. Lypsyasemalla on lypsämiseen ja aseman porttien käyttöön tarvittava tekniikka, ei muuta. Opiskelijoiden ja henkilökunnan sosiaalitalat valmistuivat uutena vuosi sitten, ne meillä ovat koulutilojen huippuluokkaa.

Kuva 4. Agronic-jakovaunulla jaetaan säilörehu

Tämän päivän uusien navetoiden tekniikkaan taas kuuluvat lypsyrobotti, erilaiset maidon pitoisuuksien ja lehmän käyttäytymisen mittauslaitteet, erilaiset rehujen sekoitusmenetelmät, nostettavat ja laskettavat verhoseinä-ratkaisut ilmanvaihdossa, erilliset pienten vasikoiden tilat rehuautomaatteineen ja pinnoitetut lantakäytävät. Muutamia ratkaisuja mainitakseni. Ei imartelevaa kuvaa anna maatalouskoululle, jos sieltä valmistunut opiskelija ei edes tunne noita muita järjestelmiä.

3.5 Erilainen yrittäjä – erilaiset vaatimukset

Ja vielä kermana kakun päälle; jos meillä olisi jonkinlainen modernimpi ratkaisu karjasuojana, niin kaikkien yrittäjien ja kaikkien opiskelijoiden tavoitteiden mukainen se ei kuitenkaan olisi. Jollekin yrittäjälle on tärkeää

maksimoitu rahallinen tuotos, ei niin väliä oman työn määrälle tai eläinten hyvinvoinnille. Joku toinen kasvattaa jalostuseläimiä oman tarpeensa lisäksi myös myyntiin, ja hän panee painoa eläinten hyvinvoinnille ja niiden luotettavalle tarkkailulle. Jollakin yrittäjällä on paljon vapaa-ajan harrastuksia tai muuta yritystoimintaa, hän ei halua viipyä kauan navettatöissä. Toinen taas on sitä mieltä, että tätähän tämä elämä on, ja viettää aikaansa mielellään navetassa. Joku ehkä haluaa olla eturivin tyyppi aina lehtijuttuihin saakka moderneilla ratkaisuillaan.

4 UUSIEN OPPIMISYMPÄRISTÖJEN HAKEMINEN

4.1 Hyvät verkostot

Tulin tähän opetustyöhön maatalouden neuvontajärjestön, ProAgrian palveluksesta. ProAgrialla työskentelin maaseutuyritysten neuvonnassa ja minulle oli 18 vuoden kuluessa muodostunut yli sadan asiakkaan asiakaspiiri. Lisäksi erilaisten tapahtumien, koulutusten ja ammattiin liittyvän harrastustoiminnan piiristä minulla on paljon ammattialan osajiin liittyviä suhteita. Ehkä yksi peruste minun työllistymiselleni Kainuun ammattiopistossa oli juuri nämä yhteistyökumppanit. Koska kanssakäyminen esimerkiksi maatilojen kanssa oli minulle luontevaa, lähdin sieltä hakemaan yhteistyökumppania myös kun hain opiskelijoille uusia oppimisympäristöjä. Ensimmäisen kerran käytin yhteistyötilaa opetuksessa jo vuoden 2007 kevättalvella.

Viime lukuvuonna 2007-2008 lähdin suunnittelemaan yhteistyötilojen käyttämistä järjestelmällisesti siten, että käydessäni työssäoppijoiden luona haastattelin yrityksen henkilöitä ja kyselin heiltä mahdollisuuksia tulla opiskelijaryhmän kanssa tilan töihin. Lähdin näitä tiloja valitsemaan sillä perusteella, että heidän tuotantotiloissaan on opiskelijoilleni uudenlaista teknologiaa käytössä ja että yrittäjä toimii yrittäjämäisesti. Keskustelua kävin useamman yrittäjän kanssa, ja heillä olisi ollut kiinnostusta, mutta viime talven yhteistyökumppaneiksi valikoitui kaksi maatilaa, joista käytän tässä nimityksiä Maatila Yksi ja Maatila Kaksi. Molemmat tilat sijaitsevat naapurikunnan puolella, noin 25 kilometrin etäisyydellä Seppälän koululta.

4.2 Maatila Yksi

Maatila Yksi nimisellä maatilalla on vuoden 2005 lopulla käyttöön otettu pihattonavetta, jossa lypsytyön hoitaa lypsyrobotti. Navettaan sopii lypsylehmiä noin 60, sekä uudistamiseen tarvittava nuori karja, yhteensä noin 120 eläintä. Lisäksi tilalla kasvatetaan lihanautoja erillisessä kylmäpihatoissa. Nykyinen isäntäväki teki tällä isännän kotitilalla sukupolvenvaihdoksen noin viisi vuotta sitten ja he ovat hyvin innokkaasti kehittäneet tilan toimintaa. Isäntä on koulutukseltaan agrologi ja emäntä on valmistunut filosofian maisteriksi Kuopiosta soveltavan eläinlääketieteen laitokselta. Näin siis koulutuksellista pohjaa myös löytyy tarvittavaan opiskelijoiden ohjaukseen. Tila on Seppälän yhteistyökumppani myös aikuiskoulutuksen puolelle, siellä työskentelee aikuisopiskelijamme oppisopimuksella.

Kuva 5. Vasikoiden hyvinvointia on ryhmäkarsina

Tilan erikoisuus on lypsyrobotti ja eläinliikenteen hallinta robottilypsyn vaatimalla tavalla. Heillä on myös hyvä kokemus maatalousrakentamisesta ja myös tavaranhankinnan karikoista. Ruokintajärjestelmän piti toimia eritavalla kuin se nyt toimii. Hankittu rehunjakovaunu ei toiminut, ei myöskään koneen takuu, ja nyt on jouduttu käyttämään korvaavaa järjestelmää, joka taas ei kunnolla sovellu rakennuksen pohjaratkaisuun. Navetasta löytyy myös muutamia muita asioita, joita on jo jouduttu muuttamaan navetan uutuudesta huolimatta. Eläinaineksen jalostaminen on emännän sydämen asia ja jalostuksesta opiskelijat saavat aina hyvän oppitunnin Maatilalla Yksi.

Kuva 6. Alkupalaveri

Isäntäväki käyttää aktiivisesti neuvonnan palveluja, vaikka heillä on hyvä ammattitaito ja koulutus. Ulkopuolinen asiantuntija tuo aina jotakin uutta näkökulmaa yrityksen kehittämiseen ja erilaisten palvelujen myötä myös säästää yrittäjien aikaa.

Kuva 7. Toimimatonta tekniikkaa

4.3 Maatila Kaksi

Tämän tilan isäntään olen tutustunut vuonna 1992, kun tilalla oli juuri tehty sukupolvenvaihdos ja siellä oli vain seitsemän lypsylehmää. Aikaa on kulunut, ja nyt viime talvena tilalle valmistui verhoseinäinen pihattohalli, johon sopii 120 lypsylehmää kahden robotin lypsettäväksi. Ummessa olevat ja nuoren karjan he aikovat tässä vaiheessa hoitaa vanhassa parsinave-

tassa, johon sopii suunnilleen saman verran eläimiä. Isäntä on koulutukseltaan agrologi, emäntä luokanopettaja.

Kuten yrityksen kokoluokan kasvamisesta voi päätellä, ei yrittämisen henkeä tilalta puutu. Isäntä on jollakin tavalla oman tiensä kulkija, hän lähtee ennakkoluulottomasti hakemaan uusia ratkaisuja. Yrittäjän hieman erilaiset ajatukset olivat yksi syy miksi halusin opiskelijani heidän tilalleen viedä. Toinen tietysti oli navetan uuden teknologian ratkaisut.

Kuva 8. Taustalla ylhäällä tarkkailuhuoneen ikkunat

Tällä hetkellä näyttää, että tällä tilalla on onnistunut ratkaisujen loppuun saakka suunnittelu. Eläintila on rauhallinen ja turhaa nippelitekniikka ei ole. Ruokinta hoidetaan järeillä koneilla eläintilan ulkopuolelta. Erityinen suosikkini on ylhäällä sijaitseva avara tarkkailuhuone.

Kuva 9. Viljasiilo hallitsee ulkonäkymää Maatilalla Kaksi.

4.4 Toiminta opiskelijoiden kanssa

Opiskelijaryhmä, jonka kanssa yhteistyökokeilua lähdin tekemään, oli sama kuin opetusharjoitteluryhmäni. Kymmenen nuorta miestä, iältään 17 ja 20 välillä. Suuri osa heistä on tulevaisuuden maatalousyrittäjiä.

Ensin jaksotin poikien lukujärjestyksen niin, että sain heidät uusien tiloilla työskentelypäiviksi jaettua kahteen ryhmään. Kymmenen eläväistä nuorta miestä on liian suuri ryhmä lähteä vierailulle, jossa on myös tarkoitus tehdä jotakin. Me kuitenkin pystymme tällaisia jakoja suunnittelemaan yhdessä maatalan työnjohtajien kanssa, jolloin toinen puoli jää koululle maatalan töihin. Yksi Maatila Yhden työskentelypäivä kyllä hoidettiin niin päin, että minä jäin koululle ohjaamaan salmonellanäytteiden ottoa ja työnjohtaja lähti poikien kanssa Maatila Yhdelle.

4.5 Työskentely Maatilalla Yksi

Siirryimme tilalle koulun bussilla. Koulumme keittiö on tottunut rakentamaan eväskoreja esimerkiksi kesällä kauemmilla pelloilla työskenteleville.

Niinpä pyysimme eväskorin mukaan, ja meillä oli jo tiedossa, että tilan navetan taukotiloissa voi keittää tuoretta kahvia.

Kuva 10. Seosrehuvaunua viedään sisälle.

Vierailu alkoi kokoontumisella taukotiloihin, jolloin emäntä kertoi heidän yrityksestään yleensä sekä tarkemmin navetasta, sen rakentamisesta ja toiminnasta. Sen jälkeen hän esitteli lypsyrobotin toiminnan. Työnjako tehtiin näiden esittelyjen jälkeen. Pari opiskelijaa teki eläinten rehuseoksen valmiiksi seosrehuvaunulla ja he myös jakoivat sen pienkuormaajalla eläimille. Toiset hoitivat vasikoita ja puhdistivat eläintiloja. Muutama vuorollaan tutustui siihen, mitä kaikkea tietoa navetan tietokone kerää eläimistä. Haimme myös robotille lypsyille muutamia lehmiä, joilla oli lypsykerroja liian vähän.

Päivän jälkeen kotimatalla opiskelijoille oli minulle jo aika paljon kysymyksiä, joihin parhaani mukaan vastasin. Toinen ryhmä parin viikon kulluttua teki siellä navetassa hieman erilaisia töitä. He muun muassa muuttivat hieman parsirakenteita, kun tilalla oli havaittu eläinten menevän huonosti parsiin makuulle. Toisen ryhmän mennessä tilalle isäntäväki osasi paremmin valmistautua sekä etsiä tehtäviä. He myös tiesivät paremmin, mitä opiskelijoilta voi odottaa.

4.6 Työskentely Maatilalla Kaksi

Maatilalle Kaksi mennessämme alkuvalmistelut koululla sujuivat samalla tavoin. Heidän hieman viivästyneestä rakentamisaikataulustaan johtuen ensimmäiset suunnitellut päivät eivät onnistuneet, ja päivien pituuksia jouduttiin hieman säätämään. Maatilalla Kaksi elämys oli eläinten tarkkailu ylhäältä seurantatilasta, sekä isännän hyvä esitys omasta yrittäjän ideologiastaan. Hän kertoi myös rakentamisprojektistaan, johon toi lisää mielenkiintoa tarvikkeiden hankkiminen ulkomailta. Toinen ryhmä pääsi tekemään ja jakamaan seosrehuvaunulla lehmien rehut. Eläimiä myös haettiin lypsylle ja seurattiin robotin toimintaa.

Kuva 11. Iskuryhmä valmiina

4.7 Kokeilun onnistuminen

Merkittävintä minusta viime talven saavutuksissa on se, että saimme tälle toiminnalle pään auki. Pystyimme osoittamaan, että vähän ”villinä” pidettyjen nuorten miesten kanssa voi lähteä vieraaseen yritykseen töihin, ja että se voi myös olla opiskelijoille mielekästä toimintaa. Tämä kokeilu on lähtölaukauksena nyt käynnistymässä olevalle kummiyritystoiminnalle. Viime keväänä näitä ensimmäisiä yhteistyökumppaneita (myös muilla Seppälän koulutusaloilla olevia) muistettiin Kainuun ammattiopiston ravi-päivän merkeissä keskusteluhetkellä hyvän iltapalan lomassa.

Kuva 12. Ravivihjeitä yhteistyökumppaneille.

Alan koulutustarveselvityksessä (Opetushallitus, Luonnonvara- ja ympäristöalan ammatillisen peruskoulutuksen kehittämisohjelma, 2005, 24) pidetään ensiarvoisen tärkeänä oppilaitosten yhteistyötä alueellisesti maa-seutuyritysten kanssa. Näitä yrityksiä ei tulisi käyttää pelkästään työssä-oppimispaikkoina, vaan myös keskustelukumppaneina. Usein yrittäjät, jotka keskittyvät oman yrityksensä toimintaan, ovat hyvin kiireisiä ja myös vastahakoisia lähtemään istumaan kokouksiin ja seminaareihin. Heidät tavoittaa vain menemällä yrityksen arkipäivään mukaan. Tässä mielestäni onnistuimme hyvin.

Opiskelijoiden palautteesta päätellen he kokivat tällaisen työskentelyn mielekkääksi, käytännön tekijöitä kun olivat. Palaute kurssista oli pääsääntöisesti positiivista. Toki on muistettava, että oppimisympäristöjen kokeileminen oli vain osa 20 opintoviikon kokonaisuudesta.

Opiskelijat kokivat mielekkääksi kokemusten käsittelyn ja navettateknologiaratkaisujen ”ruotimisen” yrityskäyntien jälkeen. Olihan heillä usealla taustalla ajatus oman kotiyrityksen kehittämisestä.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Ammatillista koulua käydään työelämää varten. Koulutuksen järjestäjän tulee tietää, mitä tällä ammattialalla toimivalta tekijältä vaaditaan. Maatalousalan perustutkinnossa korostetaan koko ajan yrittäjyyden merkitystä. Yrittäjyyttä ja yrittäjyyden esimerkkejä on toiminnan monimuotoisuuden takia haettava oppilaitoksen ulkopuolelta.

Maataloustoiminnassa tarvittava tekniikka on kallista. Koulutilan ei ole järkevää hankkia kaikkia uusia ratkaisuja. Uuden tekniikan toiminta on parhaiten havainnollistettavissa käytännön toiminnassa, paikassa jonne se on suunniteltu. Myös työtavat, joiden havainnollistaminen ulkona toimintaympäristöstä on vaikeaa, aukeavat omassa tarkoituksessaan käytännössä tekemällä.

Opiskelijoiden ajatusmaailmalle on hyväksi huomata, että verkottuminen ja yhteistyö ovat arkipäivää tämän päivän yritysmaailmassa. Vaikka koulutilan toiminta on aikalailta erilaista kuin tavallisen maatilaa, voi yhteistyö ulospäin olla hyvinkin luontevaa. Luontevaa yhteistyön pitäisi siis olla normaalissakin yritys-elämässä.

LÄHTEET

Eläinsuojelulaki, L 247/1996, viitattu 29.12.2008, saatavissa
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1996/19960247>)

Helsingin ammattikorkeakoulu, Verkkokoulutuksen kehittämisprojekti,
2000, viitattu 18.1.2009, saatavissa
(<http://www.teli.stadia.fi/VAOK/>

Kainuun ammattiopisto, Opetussuunnitelma, Luonnonvara-ala, Maatalo-
usalan perustutkinto, Kotieläinten hoidon opintokokonaisuus, 2001, liit-
teenä.

Maaseutuvirasto, 2008, Maatalouden tukien hakuopas, Maaseutuvirasto
2008, viitattu 29.12.2008, saatavissa
http://www.mavi.fi/attachments/5gyCS6aFj/5vD3jHvW9/Files/CurrentFile/Hakuopas08_Netti_su3.pdf

Opetushallitus, 2007, Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän ra-
portit, viitattu 29.12.2008, saatavissa
<http://vos.uta.fi/rap/kust/v07/k02mo4ao.html>

Opetushallitus, 2005, Luonnonvara- ja ympäristöalan ammatillisen perus-
koulutuksen kehittämisohjelma, Opetushallitus, moniste 14/2005, viitattu
29.12.2008, saatavissa
http://www.edu.fi/julkaisut/amatillinen/luva_kesu05.pdf

Tampereen Yliopisto, Verkkotutor, viitattu 18.1.2009, saatavissa
<http://www.uta.fi/tyt/verkkotutor/oppymp.htm>

Kainuun ammattiopisto
Kajaani

OPINTOKOKONAISUUDEN
OPETUSSUUNNITELMA

Koulutusala:
Perustutkinto:
Koulutusohjelma:
Opintokokonaisuus:

1. Määrittelyt:

- Laajuus
- Ryhmä
- Asema

2. Keskeiset sisällöt ja
kiitettävän tason
tavoitteet:

Luonnonvara- ja ympäristöala
Maatalousalan perustutkinto
Maatilatalouden koulutusohjelma
Kotieläinten hoito (1/2)

20 ov
Ammatilliset
Valinnaiset

Keskeinen sisältö on kotieläimen ruokinta, kasvatusta ja terveydestä huolehtiminen, kotieläintalouden koneiden ja laitteiden käyttö ja päivittäishuolto, kotieläinrakennusten korjaus ja kunnossapito, tuotannon suunnittelu, kannattavuuden seuranta ja tuotannon kirjanpito.

Opiskelija osaa:

- käsitellä eläimiä eläinsuojelulain lajikohtaisten vaatimusten mukaisesti
- hoitaa eri kotieläimiä ottaen huomioon niiden tuotantovaihe, ikä tai käyttötarkoitus.
- käyttää rehuarvojärjestelmää sekä suunnitella ja toteuttaa eläimen tarvetta vastaavan ruokinnan
- käyttää tietotekniikkaa kotieläintuotannon töissä.
- erottaa sairaan eläimen terveestä ja osaa antaa ensiapua ja tietää, milloin kutsua eläinlääkäri.
- käyttää tärkeimpiä kotieläinten hoidossa tarvittavia koneita sekä tehdä koneiden päivittäiset huoltotyöt sekä tarkistaa, onko kone huollon tarpeessa.
- arvioida kotieläinrakennusten olosuhteita sekä eläinten että hoitajan kannalta
- käyttää ja pitää kunnossa ilmanvaihto- ja valaistusjärjestelmiä.
- huolehtia kotieläinrakennusten kunnosta jatkuvalla hoidolla sekä valita kotieläinten hoitotyöhön sopivia materiaaleja, rakenteita, työtapoja ja tilaratkaisuja.
- arvioida kotieläinten jalostuksellista käyttöarvoa ja toimia tuotantotarkkailun mukaan hyödyntäen sitä toiminnan suunnittelussa ja kannattavuuden seurannassa. Hän osaa tehdä laatujärjestelmän vaatimat dokumentoinnit sekä seurata alansa kehitystä ja tutkimusta.

Koulutusala:
Perustutkinto:
Koulutusohjelma:
Opintokokonaisuus:

1. Määrittelyt:

- Laajuus
- Ryhmä
- Asema

3. Arviointi:

- Tyydyttävä taso

4. Lähtötaaso-vaatimukset:

5. Näyttö

6. Arvosanan
muodostuminen

7. Lisätietoja:

Luonnonvara- ja ympäristöala
Maatalousalan perustutkinto
Maatilatalouden koulutusohjelma
Kotieläinten hoito (2/2)

20 ov

Ammatilliset
Valinnaiset

Opiskelija osaa:

- käsitellä ja hoitaa eläimiä, toteuttaa ruokintasuunnitelmaa ohjeiden mukaan.
- tunnistaa sairauden oireet ja osaa kutsua apua
- myös ennaltaehkäistä sairauksia ja niiden tarttumista.
- käyttää tavallisimpia kotieläinten hoidossa tarvittavia koneita.
- aistinvaraisesti arvioida kotieläintilojen olosuhteita ja havainnoi kotieläinrakennuksen toimivuutta oman työn kannalta.
- tehdä pieniä korjaustöitä ja havaitsee mahdolliset korjaustarpeet sekä tiedottaa niistä.
- noudattaa jalostussuunnitelmaa.
- tehdä elintarviketuotannon valvonnan ja laatutyön vaatimia muistiinpanoja sekä toimia kustannustietoisesti.

Näyttö 3. Kotieläinten hoito ja kotieläinten hoitoon liittyvien koneiden käyttö

Näytön arvosanalla on keskeinen osa opintokokonaisuuden arvosanaa muodostettaessa. Lisäksi arvosanaan vaikuttavat tuotannon suunnitteluun ja seurantaan liittyvät harjoitukset ja tehtävät sekä opintokokonaisuuteen liittyvät työvuorot.

Opintokokonaisuus sisältää työvuoroja koulutilan navetalla ja /tai tallilla.

Kotieläinten hoito opintokokonaisuudesta 5 ov suoritetaan työssäoppimisena.